

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDENS AFGØRELSE

nr. 124/95/KOL

af 6. december 1995

om sjette ændring af de proceduremæssige og materielle regler for statsstøtte

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN HAR —

ændret de proceduremæssige og materielle regler for statsstøtte⁽¹⁾, som blev vedtaget den 19. januar 1994⁽²⁾, senest ændret den 9. juni 1995⁽³⁾, som følger:

1. Kapitel 6 i retningslinjerne for statsstøtte affattes således:

»6. NÆRMERE BESTEMMELSER OM STØTTE, DER ER ULOVLIG AF PROCEDUREMÆSSIGE GRUNDE

- (1) Bortset fra de særlige forhold, der er anført nedenfor, følger proceduren vedrørende støtte, der er ulovlig af proceduremæssige grunde, samme model som for meddelelser.

6.1. *Begrebet støtte, der er ulovlig af proceduremæssige grunde*

- (1) Da udtrykket »ikke meddelt støtte« vil være for snævert til at dække alle støtteforanstaltninger, der gennemføres i overtrædelse af sidste punktum i artikel 1, stk. 3, i protokol nr. 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, har EFTA-Tilsynsmyndigheden besluttet at anvende begrebet »støtte, der er ulovlig af proceduremæssige grunde« (herefter benævnt »ulovlig støtte«).

Udtrykket dækker:

- a) støtte ydet, uden at der er givet meddelelse
- b) støtte, der er tildelt efter ukorrekt anvendelse af en godkendt støtteordning (støtte, der »misbruges« i den forstand, der fremgår af artikel 1, stk. 2, i protokol nr. 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen)
- c) støtte, hvorom der er givet for sen underretning, altså efter at støtten er »gennemført«
- d) støtte, hvorom der er givet forudgående underretning, men som er »gennemført«, før EFTA-Tilsynsmyndigheden har truffet en beslutning⁽¹⁾.

6.2. *Anmodning om oplysninger*

- (1) Når EFTA-Tilsynsmyndigheden bliver opmærksom på et muligt tilfælde af ulovlig støtte, anmoder den den pågældende EFTA-stat om at fremlægge alle oplysninger om sagen, sædvanligvis inden for 20 arbejdsdage. Dette svarer til den frist, der normalt gives til at fremlægge yderligere oplysninger om sager vedrørende meddelt støtte (se 3.2.4(2)). Der vil om nødvendigt blive sendt en påmindelse.
- (2) Der erindres om, at EFTA-Tilsynsmyndigheden er beføjet til at gå videre og træffe beslutning på grundlag af de oplysninger, den har til sin rådighed (se 5.4.(3)), også hvis den ikke har modtaget oplysninger fra den berørte EFTA-stat.

⁽¹⁾ I det følgende benævnt »retningslinjer for statsstøtte«.

⁽²⁾ EFT nr. L 231 af 3. 9. 1994, s. 1.

⁽³⁾ EFT nr. L 175 af 27. 7. 1995, s. 59.

6.2.1. Forbud (»interimforanstaltninger«)

- (1) EFTA-Tilsynsmyndigheden kan ved en foreløbig beslutning anmode EFTA-staten om at indstille udbetalingen af støtten, indtil undersøgelsen er afsluttet⁽²⁾. Dette sker efter følgende procedure:
- (2) Når EFTA-Tilsynsmyndigheden har konkluderet, at der ulovligt er ydet støtte, skal den give den pågældende EFTA-stat mulighed for at fremsætte sine bemærkninger, før den træffer en beslutning, der pålægger staten straks at indstille udbetalingen af støtten, indtil undersøgelsen er afsluttet⁽³⁾.
- (3)⁽⁴⁾ EFTA-Tilsynsmyndigheden mener dog, at et pålæg om at suspendere en ulovligt udbetalt støtte kan vise sig utilstrækkelig i visse tilfælde og ikke giver mulighed for at forhindre enhver overtrædelse af procedurereglerne, navnlig når den pågældende støtte allerede er blevet udbetalt, det være sig helt eller for en stor dels vedkommende. Tilsynsmyndigheden vil derfor gøre EFTA-staterne opmærksom på, at den i påkommende tilfælde — efter at have givet den pågældende EFTA-stat mulighed for at fremsætte bemærkninger hertil og som alternativt at påtænke bevilling af redningsstøtte, som defineret i artikel 16 i disse retningslinjer — også kan træffe en midlertidig beslutning, der pålægger EFTA-staten at tilbagesøge de midler, der er blevet udbetalt i strid med procedurereglerne. Tilbagesøgningen vil således skulle ske i overensstemmelse med bestemmelserne i punkt 6.2.3(2) og 6.2.3(3) i disse retningslinjer.
- (4) Hvis EFTA-staten ikke indstiller udbetalingen af støtten, er EFTA-Tilsynsmyndigheden, mens den undersøger sagens indhold, berettiget til at indbringe sagen direkte for EFTA-Domstolen og anmode om en udtalelse om, at sådanne udbetalinger udgør en overtrædelse af aftalen⁽⁵⁾.

6.2.2. Gennemførelse af procedurer

- (1) I tilfælde af ulovlig støtte bestræber EFTA-Tilsynsmyndigheden sig for at træffe en afgørelse senest to måneder efter, at den har modtaget fuldstændige oplysninger.
- (2) Hvis EFTA-Tilsynsmyndigheden i sager om ulovlig støtte finder, at støtten er forenelig med EØS-aftalens funktion, skal den træffe en positiv beslutning om sagens beskaffenhed.

6.2.3. Påbud om geninddrivelse

- (1) I negative beslutninger om ulovlig støtte beordrer EFTA-Tilsynsmyndigheden som regel EFTA-staten til at genopkræve støtten fra modtageren⁽⁶⁾.
- (2) Geninddrivelsen skal ske i overensstemmelse med den nationale lovgivning herunder bestemmelserne om morarenter af gæld til det offentlige, idet renterne normalt skal beregnes fra datoen for tildelingen af den pågældende ulovlige støtte. De relevante bestemmelser i den nationale lovgivning skal anvendes på en sådan måde, at geninddrivelse ikke i praksis umuliggøres⁽⁷⁾.
- (3)⁽⁸⁾ EFTA-Tilsynsmyndigheden er af den opfattelse, at for at genoprette status quo udgør markedsrenten et rimeligt udgangspunkt for at måle den fordel, som støttemodtageren uretmæssigt har nydt. Tilsynsmyndigheden meddeler derfor EFTA-staterne, at den i eventuelle beslutninger, der påbyder tilbagesøgning af ulovligt udbetalt støtte, vil anvende den referencesats, som anvendes ved beregning af nettosubventionsækvivalenten for regionalstøtte⁽⁹⁾, og som er baseret på markedsrenten.

(1) Se 3.3 vedrørende fortolkningen af begrebet »gennemført«.

(2) EF-Domstolen, 14. februar 1990, sag C-301/87, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 307, præmis 19-20.

(3) Ibid, s. 356, præmis 19.

- (⁴) Dette afsnit svarer til Kommissionens skrivelse til medlemsstaterne af 30. april 1995 (EFT nr. C 156 af 22. 6. 1995, s. 5).
- (⁵) Ibid, s. 357, præmis 23.
- (⁶) Først anført i EF-Domstolen, 12. juli 1973, sag 70/72, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 813 og 828-829, præmis 10-13; se også EF-Domstolen, 21. marts 1990, sag C-142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 959 og 1020, præmis 65-66 og EF-Domstolen, 24. februar 1987, sag 310/85, Deufil mod Kommissionen, Sml. s. 901 og 927, præmis 24.
- (⁷) Se EF-Domstolen, 21. marts 1990, sag C-142/87, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 959 og 1018-1020, præmis 58-63; se også EF-Domstolen, 20. september 1990, sag 5/89, Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 3437 og 3456, præmis 12; EF-Domstolen, 21. februar 1990, sag C-74/89, Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 491; og EF-Domstolen, 2. februar 1989, sag 94/87, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 175 og 192, præmis 12.
- (⁸) Dette afsnit svarer til Kommissionens skrivelse til medlemsstaterne af 22. februar 1995 (SG(95) D/1983).
- (⁹) Se punkt 27(3)(f) i disse retningslinjer.«

2. Kapitel 18 i retningslinjerne for statsstøtte affattes således:

»18. STØTTE TIL FREMME AF BESKÆFTIGELSEN(¹)

18.1. *Indledning*

- (1) Den vedvarende meget høje ledighed er fortsat et af de største økonomiske og sociale problemer i de fleste europæiske lande. I 80'erne var ledigheden i EFTA-landene meget lav sammenlignet med resten af Europa (mellem ca. 1 % og 3 % af den aktive befolkning). Den seneste konjunkturedgang har imidlertid skabt en voldsom stigning i ledigheden i Norge og Island til ukendte niveauer i flere årtier, nemlig 6 % i Norge i 1993 og 4,7 % i Island i 1994. Liechtenstein har derimod gennem perioden opretholdt en lav ledighed.
- (2) EFTA-staterne oplever nu sammen med en stor del af Europa et økonomisk opsving efter de seneste års konjunkturedgang. Generelt er beskæftigelsessituationen blevet en del bedre, især i Norge. De seneste års dårlige beskæftigelsesmæssige forhold er imidlertid kommet til udtryk i meget betydelige stigninger i ungdoms- og langtidsledigheden, ligesom ældre mennesker har beskæftigelsesproblemer. Denne strukturelle ledighed er, om end den er mindre alvorlig end i de fleste andre europæiske lande, et vedvarende problem, og der er ikke udsigt til bedring.
- (3) I de fleste EFTA-stater og EF-medlemsstater har man konstateret, at når først en arbejdstager er blevet arbejdsløs, må han regne med i ret lang tid at skulle lede efter en ny beskæftigelse, eftersom han bliver mere og mere uvant med at klare et job. Dette er årsagen til en alt for høj procentdel af langtidsledige i Europa (over 40 % af samtlige ledige), og det medfører et stigende antal udstødte af samfundet.
- (4) Takket være det økonomiske opsving kan der i de kommende år forventes en positiv udvikling i beskæftigelsen. Udviklingen kan dog vise sig utilstrækkelig til, at arbejdsløsheden kommer ned på et socialt acceptabelt niveau. Man er nu klar over, at det er strukturelle forhold, der ligger til grund for den vedvarende højere arbejdsløshed i Europa, og det indebærer, at der må føres en særlig politik til forbedring af arbejdsmarkedernes tilpasningsevne.
- (5) EF-medlemsstaterne og EFTA-staterne har udarbejdet en række henstillinger inden for følgende fem hovedområder(²)
- styrkelse af investeringerne i undersøgning og uddannelse
 - forbedring af mekanismerne for ydre og indre smidighed, hvilket er nødvendigt for, at væksten bliver mere jobskabende

- nedsættelse af de indirekte udgifter til arbejdskraften, bl.a. gennem nedsættelse af den indirekte beskatning af arbejdskraften
 - forbedring af effektiviteten af den aktive politik, bl.a. gennem en omlægning af de offentlige udgifter til passiv støtte af de arbejdsløses indkomst
 - styrkelse af de foranstaltninger, der tager sigte på beskæftigelse af kategorier, der er ugunstigt stillet på arbejdsmarkedet, såsom de langtidsledige, de unge og de ældre arbejdstagere.
- (6) På baggrund heraf kan de skattemæssige og finansielle foranstaltninger forventes at spille en vigtig rolle blandt de bestræbelser, der tager sigte på at opmuntre virksomhederne til at ansætte de kategorier, der har størst vanskelighed med at komme ud på arbejdsmarkedet. Selv om effektiviteten kan mindskes, hvis de nyansatte træder i stedet for nogle andre, der afskediges, eller hvis støtten blot kommer som en uventet gave fra himlen, kan de tilskud, der gives for hver arbejdsplads, der oprettes til fordel for f.eks. langtidsledige, samt de målrettede fritagelser for sociale sikringsbidrag nedsætte udgifterne til arbejdskraft i den nederste ende og således udligne det forhold, at produktiviteten her er lavere end gennemsnittet.
- (7) Den samme slags foranstaltninger kan også anspore virksomhederne til at investere mere i erhvervsuddannelse. Tilskuddet eller skattefritagelsen skal i så tilfælde være de ydre tilskyndelser til, at arbejdstageren udnytter de nyerhvervede kundskaber på arbejdsmarkedet.
- (8) Selv om formålet med sådanne foranstaltninger er at forbedre arbejdstagernes stilling på arbejdsmarkedet, må det erkendes, at virksomhederne også begunstiges heraf, når de kan nedsætte deres udgifter til arbejdskraft takket være deres rolle som formidler i forbindelse med gennemførelsen af de skattemæssige og finansielle foranstaltninger. Det må derfor sikres, at en styrkelse af foranstaltningerne til fordel for beskæftigelsen ikke skader de sideløbende bestræbelser, som EFTA-Tilsynsmyndigheden med hjemmel i EØS-aftalens artikel 61 og 62 udfolder for at mindske de kunstige konkurrencefordrejninger.
- (9) Nærværende retningslinjer tager sigte på:
- at gøre fortolkningen af EØS-aftalens artikel 61 og artikel 1 i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen klarere, for så vidt angår statsstøtte til fremme af beskæftigelsen, og således sikre bedre gennemsigthed omkring beslutningerne vedrørende anmeldelse i henhold til artikel 1 i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen
 - at sikre sammenhængen mellem konkurrencereglerne og gennemførelsen af den politik, der føres for at bekæmpe arbejdsløsheden
 - gennem definition af forskellige typer af støtte og disses formål at gøre det klart, hvilken fremgangsmåde EFTA-Tilsynsmyndigheden almindeligvis følger, og hvorledes denne tager udgangspunkt i en velvillig indstilling over for statsstøtte, der har til formål at forbedre beskæftigelsessituationen.

18.2. *Anvendelsesområde for EØS-aftalens artikel 61, stk. 1*

- (1) Nærværende retningslinjer omfatter kun de foranstaltninger, der falder inden for anvendelsesområdet for EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, hvori det erklæres, at støtte, som ydes af EF-medlemsstater, EFTA-stater eller ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, er uforenelig med EØS-aftalen i det omfang, den påvirker samhandelen mellem de kontraherende parter«. Sådanne statsstøtteforanstaltninger skal forhåndsanmeldes til EFTA-Tilsynsmyndigheden i henhold til artikel 1, stk. 3, i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, medmindre de ikke overstiger lofterne for de minimis-reglen. Denne anmeldelsespligt gælder såvel støtteordninger som alle andre former for ad hoc-beskæftigelsesstøtte, der falder uden for godkendte støtteordninger.

- (2) En række beskæftigelsespolitiske foranstaltninger henhører ikke under EØS-aftalens artikel 61, stk. 1,
- enten fordi de udgør personstøtte, som ikke begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner
 - eller fordi de ikke påvirker samhandelen mellem de kontraherende parter
 - eller fordi de udgør såkaldte generelle foranstaltninger.

Dette gælder klart foranstaltninger til sikring af vejledning, rådgivning, overvågning og uddannelse af arbejdsløse (personstøtte, der ikke begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner) samt foranstaltninger til forbedring af de almindelige rammer for beskæftigelseslovgivningen eller til tilpasning af uddannelsessystemet (generelle foranstaltninger).

18.2.1. Personstøtte, der ikke begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner

- (1) Foranstaltninger, der træffes til fordel for personer, og som ikke tager sigte på eller bevirker, at visse virksomheder eller produktioner begunstiges, er ikke statsstøtte, som omhandlet i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1.
- (2) For så vidt som de automatisk finder anvendelse på fysiske personer ifølge objektive kriterier og ikke begunstiger visse virksomheder eller visse produktioner, udgør f.eks. følgende foranstaltninger ikke statsstøtte:
- foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes personlige stilling på arbejdsmarkedet eller til fremme af deres indpasning i erhvervs- og samfundslivet, bl.a. gennem erhvervsuddannelse eller oplæring
 - foranstaltninger, der skal supplere visse arbejdstageres indkomster
 - foranstaltninger til fremme af kvinders beskæftigelse i traditionelle mandefag og af beskæftigelse af personer, der tilhører et etnisk mindretal
 - foranstaltninger til fremme af arbejdstagernes mobilitet, nedsættelse som selvstændige erhvervsdrivende eller ansættelse af visse kategorier af arbejdstagere, der lider af midlertidige sociale og erhvervsmæssige handicap
 - foranstaltninger til fremme af beskæftigelsen af personer, der lider af vedvarende fysiske eller mentale handicap.

18.2.2. Påvirkning af samhandelen mellem de kontraherende parter

- (1) Støtten falder kun ind under anvendelsesområdet for EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, for så vidt som den påvirker samhandelen mellem de kontraherende parter. Beskæftigelsesstøtte i forbindelse med forskellige former for virksomhed, der ikke vedrører samhandelen mellem de kontraherende parter (f.eks. lokale tjenesteydelser, visse lokale beskæftigelsesinitiativer) falder ikke ind under anvendelsesområdet for artikel 61, stk. 1. EFTA-Tilsynsmyndigheden anlægger den betragtning, at det også gælder for de såkaldte de minimis-tilfælde⁽³⁾, som omfatter de fleste støtteforanstaltninger, der tager sigte på nedsættelse som selvstændig erhvervsdrivende.

18.2.3. Generel foranstaltning eller statsstøtte

- (1) Sondringen mellem generel foranstaltning og statsstøtte ligger uden for rammerne for nærværende retningslinjer.
- (2) Det skal bemærkes, at visse generelle foranstaltninger kan påvirke vilkårene for konkurrence og samhandel mellem de kontraherende parter i lige så høj grad som

statsstøtte. Men eftersom disse foranstaltninger ikke udgør statsstøtte som omhandlet i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, afhænger fjernelsen af de konkurrencefordrejninger, den fremkalder, ikke af den i EØS-aftalens artikel 61, 62 og 63 fastsatte støttekontrol.

- (3) Fremme af beskæftigelsen sikres ligeledes ved andre foranstaltninger, såsom foranstaltninger til fordel for udvikling af uddannelse/efteruddannelse. I den forbindelse kan det være nyttigt at indskærpe, at i ganske mange tilfælde udgør støtte til erhvervsuddannelse/efteruddannelse ikke statsstøtte som omhandlet i EØS-aftalens artikel 61 og artikel 1 i protokol 3 til aftalen om Tilsynsmyndigheden og Domstolen, og at de tilfælde, hvor disse foranstaltninger falder ind under anvendelsesområdet for EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, er EFTA-Tilsynsmyndigheden almindeligvis velvilligt indstillet heroverfor.
- (4) Dette gælder også for foranstaltninger, der tager sigte på forbedring af arbejdsvilkårene.

18.3. *Statsstøtte til beskæftigelse*

- (1) Med hensyn til anvendelsesområdet for nærværende retningslinjer skal følgende fastslås. Den i det foreliggende tilfælde omhandlede beskæftigelsesstøtte er udelukkende den form for støtte, der ikke er forbundet med en investering.
- (2) Investeringsstøtte, uanset om den beregnes ud fra hver nyoprettet arbejdsplads, eller om den omfatter tilskud til jobskabelse, udgør ikke en egentlig beskæftigelsesstøtte, da den ikke umiddelbart tager sigte på jobskabelse eller -bevarelse. Virkningen på arbejdsløshedsbekæmpelsen er kun indirekte, når der gennemføres erhvervsmæssige investeringer, der tager sigte på en omstrukturering af virksomheden. Referencen til de nyoprettede arbejdspladser er kun et kriterium for vurdering af støtten til den pågældende investering. På baggrund af deres bestemmelse og deres varige virkninger på industristrukturen må disse støtteforanstaltninger betragtes som enhver anden form for investeringsstøtte og underkastes de samme normale vurderingskriterier som denne.

18.3.1. *Almindelige bemærkninger*

- (1) Ved at begunstige visse virksomheder med støtte til fremme af beskæftigelsen aflaster de kompetente myndigheder dem for en del af deres lønudgifter, som udgør normale udgifter, der afholdes i virksomhedernes egen interesse, og de skaffer dem således økonomiske fordele, der forbedrer deres konkurrencemæssige stilling. For så vidt som deres produktion kan komme i konkurrence med produktionen i virksomheder i andre stater, der er part i EØS-aftalen, kan støtten fordreje konkurrencen og påvirke samhandelen mellem de kontraherende parter, og den er derfor i princippet uforenelig med EØS-aftalens funktion. I det indre marked kan støtte, der bevilges med henblik på nedsættelse af lønudgifter, nemlig medføre konkurrencefordrejning inden for EØS-området og føre til, at ressourcetildelingerne får en forkert retning, at investeringer flyttes til forkerte steder, at arbejdsløsheden flyttes fra det ene land til det andet, og at virksomhederne flytter hen, hvor støtten er størst.
- (2) EFTA-Tilsynsmyndigheden mener, at uden streng kontrol og strenge begrænsninger kan beskæftigelsesstøtte have skadelige virkninger på det makroøkonomiske plan, der ophæver dens umiddelbare virkninger på jobskabelsen. Anvendes den til at beskytte de virksomheder, der er udsat for konkurrence i EØS, kan den bevirke, at nødvendige tilpasninger af den europæiske industris konkurrenceevne forsinkes. Det må desuden overvåges, at bevilling af statsstøtte ikke fører til en tilskudsspiral, der gør tilskuddene ineffektive og fører til spild af de offentlige finanser. Ydes støtten uden kontrol, er der endelig fare for, at støtten blot flytter arbejdsløshedsproblemet uden at bidrage til at løse beskæftigelsesproblemet i det af EØS-aftalen omfattede område og således skaber konkurrencefordrejning på en måde, der strider mod EØS-aftalens funktion.

- (3) EFTA-Tilsynsmyndigheden har været velvilligt indstillet over for beskæftigelsesstøtte, navnlig når denne skal få virksomhederne til at oprette arbejdspladser eller ansætte personer, der har særlig vanskeligt ved at komme ind på arbejdsmarkedet. Denne holdning begrundes dels med, at den økonomiske fordel for virksomheden mindskes som følge af den pågældende arbejdstagerkategoris lavere produktivitet, dels med, at disse arbejdstagere ligeledes nyder godt af foranstaltningen, og at der er fare for, at de forbliver uden for arbejdsmarkedet, hvis der ikke træffes sådanne foranstaltninger, der kan anspore arbejdsgiverne. Disse regler bekræfter denne holdning.

18.3.2. Støtteformerne

- (1) EF-medlemsstaternes og EFTA-staternes beskæftigelsesstøtte har almindeligvis form af tilskud (engangsbeløb eller månedlige udbetalinger) og fritagelse for visse virksomheders vedkommende for betaling af arbejdsgiverbidrag til den sociale sikring eller for betaling af visse afgifter. Disse forskellige støtteformer kan i visse tilfælde kombineres.

18.3.3. De forskellige typer af statsstøtte til beskæftigelse

- (1) Begrebene støtte til jobbevarelse og støtte til jobskabelse må forklares nærmere, da de er af betydning for undersøgelsen af, om støtten er forenelig med EØS-aftalens funktion.
- (2) Ved støtte til jobbevarelse forstås støtte til en virksomhed, der skal tilskynde denne til ikke at afskedige sine ansatte, og tilskuddet beregnes almindeligvis efter antallet af ansatte på det tidspunkt, støtten ydes.
- (3) Støtte til jobskabelse går derimod ud på at skaffe beskæftigelse til arbejdstagere, der endnu ikke har nogen, eller som har mistet den, de havde, og støtten beregnes i forhold til antallet af nyoprettede arbejdspladser. Det skal bemærkes, at ved jobskabelse forstås nettojobskabelse, dvs. oprettelse af en yderligere arbejdsplads i forhold til antallet af arbejdspladser (gennemsnit for et vist tidsrum) i den pågældende virksomhed. Blot at udskifte en arbejdstager med en anden uden at øge antallet af ansatte udgør ikke en reel jobskabelse.
- (4) En form for jobskabelse, der er ejendommelig ved, at der ikke er tale om en forøgelse af det samlede antal timer, der arbejdes i virksomheden, består af en jobdeling, som går ud på at dele den samlede arbejdsmængde mellem et større antal arbejdspladser, hvor arbejdstiden nedsættes tilsvarende.

18.4. *Anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i EØS-aftalens artikel 61, stk. 2 og 3*

- (1) Når støtte til fremme af beskæftigelsen omfattes af forbuddet i EØS-aftalens artikel 61, stk. 1, må det undersøges, i hvilket omfang denne form for støtte kan omfattes af en af de i nævnte artikel 61, stk. 2 og 3, omhandlede undtagelsesbestemmelser. I den forbindelse må der sondres mellem støtte til jobskabelse og støtte til jobbevarelse.
- (2) EFTA-Tilsynsmyndigheden er almindeligvis velvilligt indstillet over for støtte til jobskabelse. Til trods for at denne indebærer fare for, at konkurrencen inden for EØS påvirkes, forbedrer den vækstens beskæftigelsesintensitet. Under hensyntagen til anvendelsen af særlige bestemmelser vedrørende visse industrisektorer, og i det omfang støttebeløbet pr. arbejdstager er berettiget og ikke udgør en urimelig stor del af virksomhedens produktionsudgifter, kan der derfor anlægges den betragtning, at når virksomheden gør en sådan indsats, kan den støtte, som den modtager med henblik herpå, omfattes af den i artikel 61, stk. 3, litra c), fastsatte undtagelsesbestemmelse, idet den fremmer udviklingen af visse erhvervsgrøner og ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod EØS-aftalens funktion.

- (3) EFTA-Tilsynsmyndigheden vil vurdere beskæftigelsesstøtteforanstaltningerne efter følgende kriterier:
- EFTA-Tilsynsmyndigheden vil være velvilligt indstillet over for støtte, der tager sigte på oprettelse af nye arbejdspladser i SMV⁽⁴⁾ og i regionalstøtteberettigede regioner⁽⁵⁾. Denne velvillige indstilling gælder også uden for disse to kategorier for støtte, der tager sigte på at tilskynde til ansættelse af visse kategorier af arbejdstagere, der har særlig vanskeligt ved (igen) at komme ind på arbejdsmarkedet. I sidstnævnte tilfælde kræves det ikke, at der er tale om nettojobskabelse, når blot stillingen er ledig som følge af naturlig afgang og ikke som følge af en afskedigelse.
 - EFTA-Tilsynsmyndighedens velvillige indstilling gælder også for støtte, der tager sigte på jobdeling, der gør det muligt at dele den samlede arbejdsmængde mellem et større antal arbejdspladser, hvor arbejdstiden nedsættes, hvorved et større antal arbejdstagere får mulighed for deltidsbeskæftigelse.
 - Ved vurderingen af støtten til de førnævnte kategorier vil EFTA-Tilsynsmyndigheden også være opmærksom på bestemmelserne i ansættelsesaftalen, såsom bl.a. en bestemmelse om ansættelse uden tidsbegrænsning eller for et tilstrækkeligt langt tidsrum og om opretholdelse af den nyoprettede arbejdsplads i et bestemt tidsrum efter oprettelsen, idet sådanne vilkår styrker den nyoprettede arbejdsplads' stabilitet. Enhver anden garanti for, hvor længe den nyoprettede arbejdsplads vil eksistere, bl.a. bestemmelserne for betaling af støtten, vil ligeledes blive taget i betragtning.
 - EFTA-Tilsynsmyndigheden vil sikre sig, at støtteniveauet ikke overstiger det, som er nødvendigt for at tilskynde til jobskabelse, i påkommende tilfælde under hensyntagen til de vanskeligheder, som SMV har, og/eller de handicap, den pågældende region lider under. Støtten skal være midlertidig.
 - Ledsages det støttede jobskabelsesprojekt af uddannelse eller efteruddannelse af den pågældende arbejdstager, vil dette i øvrigt være et særlig positivt element i EFTA-Tilsynsmyndighedens vurdering.
- (4) Støtte til jobbevarelse, som er beslægtet med driftsstøtte, kan kun tillades i følgende tilfælde:
- Sådant støtte vil kunne tillades, når den i overensstemmelse med bestemmelserne i EØS-aftalens artikel 61, stk. 2, litra b), tager sigte på at afbøde skader som følge af naturkatastrofer eller andre usædvanlige begivenheder. På visse betingelser kan støtte til jobbevarelse ligeledes tillades i regioner, der omfattes af den i EØS-aftalens artikel 61, stk. 3, litra a), fastsatte undtagelsesbestemmelse om støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse⁽⁶⁾.
 - Når støtte til jobbevarelse påtænkes som led i redning af eller udarbejdelse af en omstrukturings- eller omlægningsplan for en kriseramet virksomhed, skal den anmeldes, og den vil blive vurderet i overensstemmelse med EFTA-Tilsynsmyndighedens retningslinjer⁽⁷⁾.
- Det er klart, at disse betragtninger udelukkende vedrører støtte til jobbevarelse, og at det står EFTA-staterne frit for at tage alle mulige initiativer til sikring af, at beskæftigelsen opretholdes ved generelle foranstaltninger, som f.eks. en generel lettelse af de skatter eller sociale sikringsbidrag, virksomhederne pålægges.
- (5) Støtte til jobskabelse, der er begrænset til en eller flere følsomme sektorer, der befinder sig i en overkapacitetssituation eller en krise, er ligeledes generelt mindre velanset end støtte til jobskabelse, der gælder hele erhvervslivet.
- (6) En sådan sektorstøtte udgør nemlig en fordel for den eller de pågældende sektor(er), idet den forbedrer deres konkurrencemæssige stilling i forhold til virksomhederne i de øvrige EFTA-stater og EF-medlemsstater. Støtte, der nedsætter lønudgifterne i en eller flere sektorer som helhed, bevirker nemlig, at disse sektorerers produktionsomkostninger nedsættes, hvorved de kan forøge deres

markedsandel på bekostning af deres EØS-konkurrenter såvel i den pågældende EFTA-stat eller EF-medlemsstat som i forbindelse med udførsel til andre lande inden for eller uden for EØS-området med alle de følger, dette kan få for beskæftigelsessituationen, der forværres i de pågældende sektorer i de øvrige EFTA-stater eller EF-medlemsstater. Den beskyttende virkning en sådan støtte kan have for den eller de pågældende sektor(er), navnlig i kriseramte sektorer, og dens negative virkninger for beskæftigelsen i de konkurrerende sektorer i de øvrige EFTA-stater eller EF-medlemsstater, overskygger almindeligvis den fælles interesse i forbindelse med de aktive foranstaltninger til nedsættelse af arbejdsløsheden, og støtten vil derfor normalt ikke af EFTA-Tilsynsmyndigheden kunne vurderes til at være forenelig med EØS-aftalens funktion. Ydes støtten i et område, hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse, vil EFTA-Tilsynsmyndigheden imidlertid tage hensyn til dette forhold.

- (7) EFTA-Tilsynsmyndigheden kan dog indtage en mere velvillig boldning til støtte til oprettelse af yderligere arbejdspladser, når disse vedrører niches eller delsektorer i vækst, der er særlig jobskabende.

18.5. Konklusion

- (1) Konstaterer EFTA-Tilsynsmyndigheden efter at have gennemgået de beskæftigelsesstøtteforanstaltninger, EFTA-staterne har påtænkt, at bestemmelserne og betingelserne desangående falder sammen med dem, der omhandles i nærværende retningslinjer, vil den kunne anse dem for at være forenelige med EØS-aftalens funktion i henhold til den i artikel 61, stk. 3, litra c), omhandlede undtagelsesbestemmelse, idet der vil være tale om støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgræne, som ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.
- (2) Vedrører ydelsen af beskæftigelsesstøtte visse erhvervsgræne, virksomheder eller støttekategorier, som omfattes af særlige bestemmelser, vil støtten imidlertid kun kunne anses for at være forenelig med EØS-aftalens funktion, hvis den opfylder de betingelser, der er fastsat i de gældende bestemmelser inden for rammerne af EØS-aftalen.
- (3) Der udfærdiges en rapport om gennemførelsen af bestemmelserne i nærværende retningslinjer, som i påkommende tilfælde vil blive ændret fem år efter deres ikrafttrædelse.

(¹) Dette kapitel svarer til de retningslinjer for beskæftigelsesstøtte, som Kommissionen vedtog den 19. juli 1995 (EFT nr. C 334 af 12. 12. 1995).

(²) Se de retningslinjer og anbefalinger, som Det Europæiske Råd vedtog på dets møde i Essen i 1994 i forbindelse med hvidbogen om vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse samt formandskabernes fælles pressemeddelelse fra det fælles møde mellem EU-medlemsstaterne og EFTA-staternes finans- og økonomiministre den 18. september 1995.

(³) Se kapitel 12 i disse retningslinjer om anvendelsen og gennemførelsen af de minimis-reglen.

(⁴) Kapitel 10 i disse retningslinjer om statsstøtte til små og mellemstore virksomheder indeholder en definition på SMV.

(⁵) Se del VI i disse retningslinjer.

(⁶) Se del VI, særlig kapitel 28, i disse retningslinjer.

(⁷) Se kapitel 15 i disse retningslinjer.

3. I retningslinjerne for statsstøtte indsættes som kapitel 30:

»30. STØTTE TIL LUFTFARTSSEKTOREN

Europa-Kommissionen vedtog i efteråret 1994 rammebestemmelser for anvendelse af EF-traktatens og EØS-aftalens statsstøttebestemmelser i luftfartssektoren(¹).

EFTA-Tilsynsmyndigheden har ikke modtaget anmeldelse af støtte ydet af EFTA-staterne til virksomheder i luftfartssektoren. I fald der skulle vise sig anledning til at

vurdere sådan støtte, vil EFTA-Tilsynsmyndigheden anvende kriterier svarende til de kriterier, der er fastlagt i Kommissionens ovennævnte rammebestemmelser.

⁽¹⁾ Anvendelse af EF-traktatens artikel 92 og 93 og EØS-aftalens artikel 61 på statsstøtte i luftfartssektoren (EFT nr. L 350 af 10. 12. 1994).«

4. I retningslinjerne for statsstøtte indsættes som kapitel 31:

»31. STØTTE TIL SKIBSBYGNINGSINDUSTRIEN YDET SOM BISTAND TIL ET UDVIKLINGSLAND⁽¹⁾

(1) Artikel 4, stk. 7, i den retsakt, der er omhandlet i punkt 1b i bilag XV til EØS-aftalen om støtte til skibsbygningsindustrien⁽²⁾ fastsætter, at maksimumsgrænsen for produktionsstøtte, som fastsættes af EFTA-Tilsynsmyndigheden i overensstemmelse med direktivets artikel 4, stk. 2, ikke gælder for støtte til bygning og ombygning af skibe, når denne støtte ydes som bistand til et udviklingsland.

(2) Sådan støtte kan betragtes som forenelig med EØS-aftalens funktion, såfremt den opfylder de betingelser, som OECD's Arbejdsgruppe nr. 6 har fastlagt på dette område i sin udtalelse om fortolkningen af artikel 6, 7 og 8 i OECD-Rådets resolution af 3. august 1981 (arrangementet vedrørende eksportkreditter til skibe).

(3) Alle sådanne støtteplaner skal anmeldes til EFTA-Tilsynsmyndigheden på forhånd. EFTA-Tilsynsmyndigheden undersøger på grundlag af anmeldelsen det særlige udviklingsaspekt ved den planlagte støtte og sikrer sig, at det er på linje med arrangementets principper.

(4) På dette sidstnævnte punkt sikrer EFTA-Tilsynsmyndigheden sig, at den planlagte støtte er i overensstemmelse med kriterierne i OECD-dokument C/WP6(84)3 af 18. januar 1984 vedrørende fortolkningen af artikel 6 i arrangementet vedrørende eksportkreditter til skibe⁽³⁾.

(5) EFTA-stater, som yder udviklingsbistand, skal således overholde følgende kriterier:

1. Der må ikke ydes støtte til bygning af skibe, som skal sejle under bekvemmelighedsflag.
2. Såfremt støtten ikke kan klassificeres som offentlig udviklingsbistand inden for rammerne af OECD, skal donorlandet bekræfte, at støtten udgør en del af en mellemstatslig aftale.
3. Donorlandet skal give passende forsikring om, at den faktiske ejer er bosat i modtagerlandet, og at den støttemodtagende virksomhed ikke er et ikke-operativt datterselskab af en udenlandsk virksomhed.
4. Modtageren skal give tilsagn om ikke at ville sælge skibet uden forudgående tilladelse fra myndighedernes side.

Desuden skal støtten indeholde et støtteelement på mindst 25 % efter OECD's beregningsmetode, se OECD-dokument C/WP6(85)62 af 21. oktober 1985.

(6) Arrangementet indeholder på den anden side ingen kriterier med hensyn til klassificeringen af lande, der er berettigede til udviklingsbistand. EFTA-Tilsynsmyndigheden har i denne henseende på baggrund af Europa-Kommissionens praksis besluttet at betragte ydelse af udviklingsbistand til følgende lande på grundlag af sjette direktivs artikel 4, stk. 7, som forenelig med EØS-aftalens funktion:

- a) AVS-stater⁽⁴⁾
- b) oversøiske lande og territorier⁽⁵⁾

c) alle lande, der ikke er medtaget under a) og b) ovenfor, og som på OECD DAC-listen er klassificeret som mindst udviklede lande (LLDC), lavindkomstlande (LIC) eller lavere mellemindkomstlande (LMIC). Disse lande er følgende:

- Afghanistan (LLDC)
- Bangladesh (LLDC)
- Bhutan (LLDC)
- Bolivia (LIC)
- Burma (LLDC)
- Cook Island (LMIC)
- Costa Rica (LMIC)
- Cuba (LMIC)
- Den Dominikanske Republik (LMIC)
- Ecuador (LMIC)
- Egypten (LIC)
- El Salvador (LMIC)
- Filippinerne (LMIC)
- Guatemala (LMIC)
- Haiti (LLDC)
- Honduras (LIC)
- Indien (LIC)
- Indonesien (LIC)
- Kampuchea (LIC)
- Kina (LIC)
- Laos (LLDC)
- Libanon (LMIC)
- Maldiverne (LLDC)
- Marokko (LMIC)
- Mongoliet (LIC)
- Nepal (LLDC)
- Nicaragua (LIC)
- Nordkorea (LMIC)
- Pakistan (LIC)
- Paraguay (LMIC)
- Peru (LMIC)
- Sri Lanka (LIC)
- Thailand (LMIC)
- Tunesien (LMIC)
- Tyrkiet (LMIC)
- Vietnam (LIC)
- Yemen (LLDC)
- Yemen, Demokratiske Folkerepublik (LLDC).

(7) Lande, der er klassificeret som højere mellemindkomstlande (UMIC), vil ikke blive betragtet som støtteberettigede.

(8) For at beskytte EFTA-staternes skibsbygningsinteresser vil EFTA-Tilsynsmyndigheden dog tillade EFTA-staterne at yde udviklingsbistand til lande, som ikke falder i nogen af de ovenfor anførte kategorier, forudsat at EFTA-staterne kan godtgøre, at et tredjeland, som deltager i OECD-arrangementet, planlægger at

yde udviklingsbistand til en bestemt kontrakt. I så fald vil EFTA-Tilsynsmyndigheden kunne betragte eventuel udviklingsbistand til denne kontrakt som værende forenelig med EØS-aftalens funktion op til samme beløb, efter OECD's metode for beregning af støtteelementet, som planlægges af et tredjeland, der deltager i OECD-arrangementet.

- (9) For at sikre en strengere anvendelse af direktivets artikel 4, stk. 7, og at de under punkt 5 ovenfor nævnte kriterier overholdes, anmodes EFTA-staterne om i hver enkelt anmeldelse af udviklingsbistandsprojekter i henhold til direktivets artikel 4, stk. 7, officielt at afgive tilsagn om, at disse kriterier er opfyldt. Det forventes tillige, at de fremlægger relevante kontraktbestemmelser, så det kan fastslås, hvordan prisen forholder sig til markedsprisen for lignende fartøjer.
- (10) EFTA-Tilsynsmyndigheden skal i denne sammenhæng, hvad angår bekvemlighedsflagskriteriet (nr. 1 i punkt 5), meddele EFTA-staterne, at EFTA-Tilsynsmyndigheden anser følgende lande for at have et bekvemlighedsflag:
- Antigua
 - Bahamas
 - Bermuda
 - Caymanøerne
 - Cypern
 - Gibraltar
 - Libanon
 - Liberia
 - Malta
 - Panama
 - St. Vincent
 - Vanuatu.
- (11) Bestemmelserne i dette kapitel gælder, så længe den retsakt, der er omhandlet i punkt 1b i bilag XV til EØS-aftalen, er i kraft.

⁽¹⁾ Dette kapitel svarer til Kommissionens skrivelse til medlemsstaterne (SG(89) D/311 af 3. januar 1989.

⁽²⁾ Rådets direktiv 90/684/EØF, som ændret ved Rådets direktiv 93/115/EF og 94/73/EF. Disse direktiver som tilpasset EØS-aftalens formål ved Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelse nr. 21 af 5. april 1995 benævnes i det følgende skibsbygningsdirektivet.

⁽³⁾ Rådets Arbejdsgruppe nr. 6: Revidering af definitioner og administrative procedurer i forbindelse med arrangementet vedrørende eksportkreditter til skibe.

⁽⁴⁾ Se Rådet og Kommissionens afgørelse af 24. marts 1986 om indgåelse af tredje AVS-EØF-konvention (EFT nr. L 86 af 31. 3. 1986).

⁽⁵⁾ Se Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT nr. L 175 af 1. 7. 1986, s. 46).«

5. Det nuværende kapitel 30 og 31 i retningslinjerne for statsstøtte om henholdsvis »Standardiserede årsrapporter« og »Andre særlige bestemmelser« nummereres i overensstemmelse med denne ændring som henholdsvis kapitel 32 og 33.

Udfærdiget i Bruxelles, den 6. december 1995.

På EFTA-Tilsynsmyndighedens vegne

Knut ALMESTAD

Formand